

Företagsamheten 2015

Teo Härén, Interesting.org.
Vinnare av tävlingen Uppsala läns mest företagsamma människa 2014.

Uppsala län

Innehåll

1. Inledning	2
Så genomförs undersökningen	2
Vem är företagsam?	2
2. Sammanfattning	3
Ny toppnotering för kvinnors företagsamhet	3
Högst företagsamhet i Knivsta	3
Historiskt låg nivå på nyföretagsamheten	3
En åldrande företagsamhet	3
3. Företagsamheten fortsätter öka	4
Företagsamheten i Uppsala över riksgenomsnittet	4
Toppnotering för kvinnors företagsamhet	5
Den yngre företagsamheten står stilla - svagare än riket	6
Hälften av kommunerna ökar företagsamheten	6
Med passion för kreativitet	8
4. Försämrade nyföretagsamhet - särskilt bland yngre	9
Nyföretagsamheten fortfarande på en relativt hög nivå	10
Hög nyföretagsamhet bland kvinnor	10
Kraftig försämring av de yngres nyföretagsamhet	11
Knivsta återigen den mest nyföretagsamma kommunen	12
5. Nästan en femtedel är äldre än 64 år	13
Låg andel äldre i den mest företagsamma kommunen	14
6. Appendix	15
Tillväxt	15
Avslut	16

1. Inledning

Så genomförs undersökningen

En gång om året gör Svenskt Näringsliv en mätning av den svenska företagsamheten. Statistiken hämtas vid årsskiftet av det aktuella året. Syftet med undersökningen är att studera om antalet företagsamma personer – det vill säga de som ansvarar för ett företags utveckling – ökar eller minskar, och i så fall i vilken takt förändringen sker. Uppgifterna hämtas från UC AB och sammanställs av Kreicbergs Utredning & Opinion AB.

Att mäta graden av företagande och nyföretagande på regional och lokal nivå är ofta problematiskt. Vid mätning av antal registrerade och nyregistrerade företag kan en företagare räknas flera gånger om hon eller han står som ägare till fler än ett bolag. Det gör att graden av företagande överskattas. När det gäller nyföretagande så är det ombildningarna som är problematiska. Om en enskild firma ombildas till ett aktiebolag kan det noteras som ett nytt företag även om det är samma person som driver företaget – trots att det i det här fallet inte tillkommit någon ny företagare. Det finns andra metoder – som att använda sig av samkörning av olika register för att identifiera företagare. De undersökningarna har nackdelen att de tar lång tid att sammanställa och aktualiteten i statistiken blir lidande.

Den här undersökningen mäter *företagsamma människor* – inte registrerade företag. Därför kan vi presentera om vi har fått fler företagsamma människor under 2014, både i absoluta tal och som andel av befolkningen i arbetsför ålder (16–74 år). Vi kan även se om kvinnors och ungas (16–34 år) företagsamhet har förändrats. Det förfarandet gör att vi undviker dubbelräkningar, samtidigt som statistiken håller en hög aktualitet. I årets undersökning har vi även specialstuderat andelen företagsamma som är äldre än 64 år.

Vem är företagsam?

Som företagsam räknas individer som uppfyller något av dessa kriterier:

- har en F-skattsedel
- är delägare i ett aktivt handelsbolag
- är VD eller ordinarie styrelsemedlem i ett aktivt aktiebolag.

Alla individer som uppfyller något av dessa kriterier räknas som företagsamma i denna mätning.¹ Individerna räknas bara en gång oavsett om personen ansvarar för ett eller flera företag. Av den anledningen finns det alltså fler registrerade företag än det finns företagsamma människor.

Företagsamheten är en totalundersökning. Därför kan den användas för att jämföra företagsamheten mellan olika kommuner över tid. Utifrån inhämtade data kan vi även följa *nyföretagsamheten*, det vill säga hur många nya personer som engagerar sig i företagande.

De data som har använts till den här rapporten inhämtades under januari 2015 och avser företagsamheten för år 2014. På Svenskt Näringslivs webbplats finns rapporter för Sveriges samtliga 21 län att ladda ned. På www.foretagsklimat.se kan du även se hur företagsamheten och nyföretagsamheten har utvecklats i samtliga kommuner sedan 2002.

¹ På http://www.svensktnaringsliv.se/multimedia/archive/00017/Metodbeskrivning_17119a.pdf finns en utförlig metodbeskrivning.

2. Sammanfattning

Ny toppnotering för kvinnors företagsamhet

Andelen företagsamma i Uppsala ökar något i årets undersökning och har aldrig tidigare varit högre. Sammantaget är 12,2 procent av befolkningen företagsamma. Samma sak gäller för länets företagsamma kvinnor. Den yngre företagsamheten ligger däremot oförändrad sedan förra mätningen.

Högst företagsamhet i Knivsta

På kommunnivå är det återigen Knivsta som har länets högsta företagsamhet. I hälften av länets kommuner har företagsamheten ökat under året som gått. Lägst andel företagsamma invånare hittar vi i Älvkarleby.

Historiskt låg nivå på nyföretagsamheten

Nyföretagsamheten i förhållande till befolkningen har däremot fallit. Det gäller för såväl den generella som de ungas nyföretagsamhet. Den generella nyföretagsamheten har inte varit lägre sedan 2008. Kvinnornas nyföretagsamhet ligger däremot stilla jämfört med föregående år.

På kommunnivå är det återigen Knivsta som har haft länets högsta nyföretagsamhet. Hälften av kommunerna har haft en negativ utveckling av nyföretagsamheten, däribland Uppsala kommun.

En åldrande företagsamhet

Att den totala företagsamheten inte sjunkit, trots minskad nyföretagsamhet, beror på att färre lämnar sitt företagande. Men detta kan komma att förändras inom en snar framtid. Knappt en femtedel av de företagsamma i länet är äldre än 64 år. Det är högre än riksgenomsnittet. Frågan är hur länge de planerar att fortsätta med sitt företagsengagemang. När dessa beslutar sig för att gå i pension och avsluta sitt företagarengagemang behöver nyföretagsamheten stiga betydligt mer än befolknings-tillväxten för att den totala företagsamheten inte ska gå tillbaka.

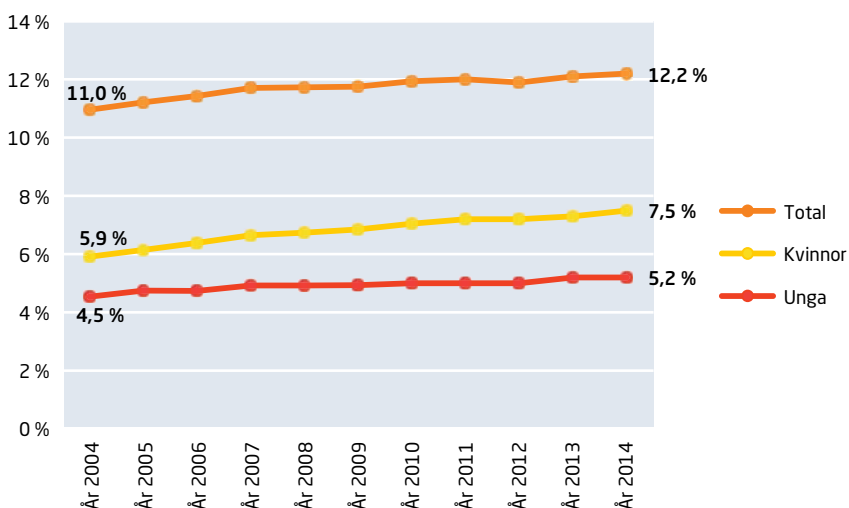
I Uppsala län är det Knivsta som har länets lägsta andel äldre. Den högsta andelen finns i Östhammar där nästan en fjärdedel är äldre än 64 år.

3. Företagsamheten fortsätter öka

Sedan början på 2000-talet har företagsamheten i Uppsala län stadigt ökat i relation till befolkningen i arbetsför ålder. För tio år sedan låg andelen företagsamma personer på 11 procent. Uppgången har fortsatt sedan den senaste mätningen och dagens notering på 12,2 procent är den högsta som hittills uppmätts i länet.

Samma sak gäller för kvinnornas företagsamhet som slår nytt rekord i såväl hela riket som i Uppsala län. De yngres (16–34 år) företagsamhet i Uppsala står däremot stilla jämfört med förra året.

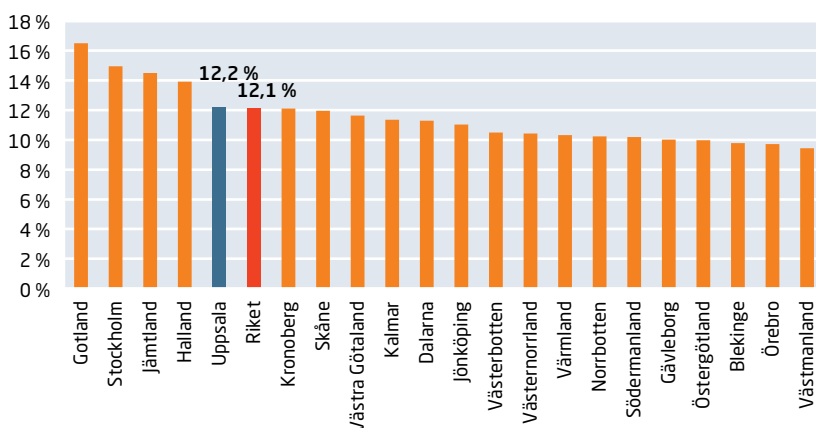
Diagram 1. Utveckling av andelen företagsamma människor av befolkningen. År 2004-2014.

Företagsamheten i Uppsala över riksgenomsnittet

Antalet företagsamma i Sverige som helhet har ökat med knappt 12 000 individer under år 2014. Sammantaget finns det numera knappt 865 000 personer i landet som på något sätt ansvarar för ett företag.

I Uppsala län finns det cirka 31 700 företagsamma personer, vilket är en ökning med knappt 500 personer jämfört med förra året och motsvarar 12,2 procent av befolkningen. Länets företagsamhet ligger därmed precis över riksgenomsnittet vilket vi ser i diagram 2.

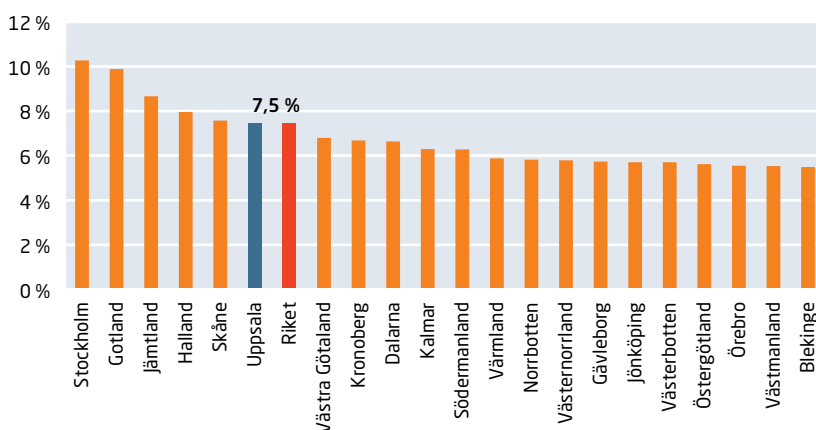
Diagram 2. Andel företagsamma människor av befolkningen per län (16-74 år). År 2014.

Toppnotering för kvinnors företagsamhet

Att kvinnor deltar i företagandet i en högre utsträckning är en nödvändighet för att Sveriges företagande ska nå en europeisk nivå.² Sedan 2000-talets början har kvinnorna blivit alltmer företagsamma, även om det fortfarande är en bra bit kvar till männens delaktighet i företagandet.

I riket som helhet finns det nu drygt 262 000 företagsamma kvinnor, vilket motsvarar 7,5 procent av den kvinnliga befolkningen i arbetsför ålder.

I Uppsala län finns det för närvarande knappt 9 700 företagsamma kvinnor, vilket är cirka 7,5 procent av den kvinnliga befolkningen. Det är en rekordnotering för länet och ligger i linje med riksgenomsnittet, som också nått en ny toppnivå.

Diagram 3. Kvinnors företagsamhet i andel av den kvinnliga befolkningen per län (16-74 år). År 2014.

² Enligt Eurostat var 5,3 procent av kvinnorna i EU i åldersgruppen 15-74 år heltidsföretagare 2013. I Sverige var motsvarande siffra 3,8 procent.

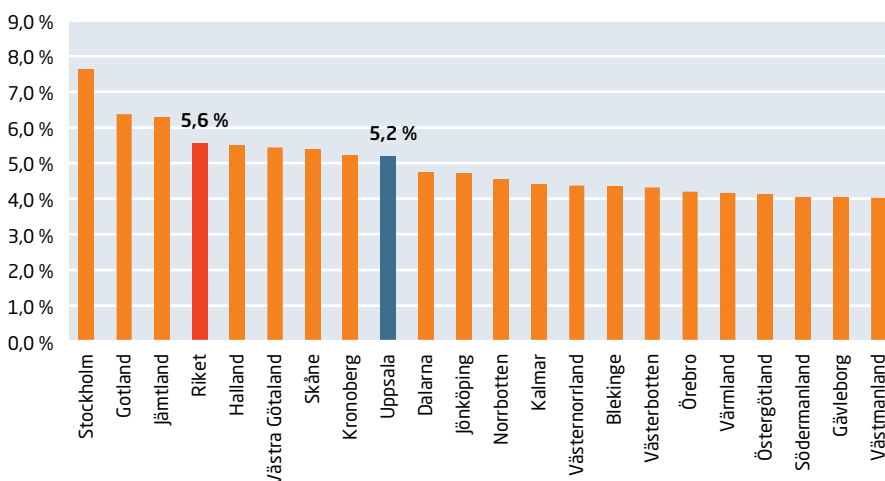
Den yngre företagsamheten står stilla - svagare än riket

Yngre individer (16–34 år) ansvarar för företag i en klart lägre utsträckning av förklarliga skäl. Men ett tidigt inträde i företagandet ger värdefull erfarenhet för individerna som kan användas för framtida företagssatsningar.

I hela Sverige finns det knappt 131 000 unga företagsamma personer. Det motsvarar 5,6 procent av befolkningen.

Den yngre företagsamheten låg oförändrad under flera år i Uppsala län. Men vid förra mätningen höjdes den marginellt. I år ligger den däremot åter oförändrad och nu finns det cirka 4 900 yngre företagsamma personer. Till skillnad från den totala företagsamheten och kvinnors företagsamhet ligger de yngres företagsamhet i Uppsala län en bit lägre än riksgenomsnittet.

Diagram 4. De yngres företagsamhet i andel av befolkningen per län (16-34 år). År 2014.

Hälften av kommunerna ökar företagsamheten

På kommunal nivå är skillnaderna i företagsamhet givetvis ännu större. Det som kännetecknar en kommun med en hög andel företagsamma är framförallt en avsaknad av ett fåtal dominerande arbetsgivare. Näringslivet i dessa kommuner är istället diversifierat med inslag av många småföretag.

Motsatsen gäller naturligtvis för de kommuner där företagsamheten är svag i relation till befolkningen. I denna kategori hittas främst bruks- och industriorter med en eller två stora industriella arbetsgivare. Även kommuner med ett stort inslag av offentlig sektor har också ofta en relativt låg andel företagsamma. Anledningen till den låga företagsamheten är att den arbetsföra befolkningen så att säga sugts upp från företagandet. Det finns helt enkelt inte ett lika stort underlag av befolkningen i dessa kommuner som kan tänkas bli ansvariga för ett företag. Dessa skilda näringslivsstrukturer förändras i de flesta fall i en långsam takt. Det är alltså inte troligt att andelen företagsamma i en kommun förändras kraftigt från år till år.

Precis som i förra årets mätning är det Knivsta som är Uppsala läns mest företagssamma kommun. I hälften av länets kommuner har företagsamheten ökat under det senaste året. Lägst företagsamhet hittar vi i Älvkarleby.

Knivsta har även länets högsta företagsamhet bland kvinnor och unga vilket vi ser i tabell 1.

Tabell 1. Företagsamhet i andel av befolkning (16-74 år). År 2014.

Kommun	Antal företagsamma	Andel företagsamma	Andel kvinnor	Andel unga
Knivsta	1 785	16,0 %	10,2 %	7,2 %
Heby	1 407	14,4 %	7,7 %	5,9 %
Enköping	4 219	14,1 %	8,9 %	5,6 %
Östhammar	2 123	13,6 %	7,7 %	5,5 %
Tierp	1 973	13,4 %	7,6 %	5,7 %
Håbo	1 797	12,2 %	7,8 %	4,6 %
Uppsala	17 823	11,3 %	7,0 %	5,0 %
Älvkarleby	539	8,1 %	4,5 %	3,1 %

Med passion för kreativitet

Teo Härén driver sedan 14 år tillbaka företaget Interesting.org tillsammans med sin tvillingbror Fredrik, och deras affärsidé är att inspirera andra och varandra till att få och förverkliga fler idéer. Han blev årets mest företagsamma människa i Uppsala 2014.

Interesting.org har sina kunder inom alla kategorier - företag, organisationer och offentlig sektor.

”

”Jag är övertygad om att vi i Sverige har många företagsamma anställda som lätt kan ta ett steg till och bli företagsamma.”

- Jag ser en mycket ljus framtid för Interesting.org. Idag talar man i alla branscher om betydelsen av kreativitet, säger Teo Härén.

Att lyfta fram förebilder tycker han är det bästa sättet för att locka fram företagsamheten hos ännu fler människor.

- Inte minst för unga flickor tror jag att förebilder är viktiga, säger Teo Härén.

- Jag är övertygad om att vi i Sverige har många företagsamma anställda som lätt kan ta ett steg till och bli företagsamma. Den som har en fast anställning tycker ibland att livet som företagare verkar osäkert. Varför inte köra igång ditt företag i liten skala och ägna dig åt det på kvällar och helger? När det väl går bra och allt börjar bli stabilt kan du lämna din anställning, tipsar Teo Härén.

Att bli utsedd till Uppsalas mest företagsamma människa betyder mycket för Teo.

- Det ger mig en otrolig energi. Jag är helt överväldigad över de fina motiveringar som många människor från Älvkarleby har skickat in. Det ger inspiration till att fortsätta utveckla Älvkarleby och mitt företag, avslutar han.

Baserad på artiklar av Sören Karlsson & Erika Larsson

Juryns motivering:

”En av Sveriges viktigaste budbärare när det gäller kreativitet. En inflyttad företagsam inspiratör som hjälper till att sätta Älvkarleby på kartan.”

4. Försämrade nyföretagsamhet - särskilt bland yngre

Med *nyföretagsamma* avses de personer som blivit företagsamma under det senaste året. Vi skiljer här på *genuint nyföretagsamma* personer och *inflyttare* till kommunen.

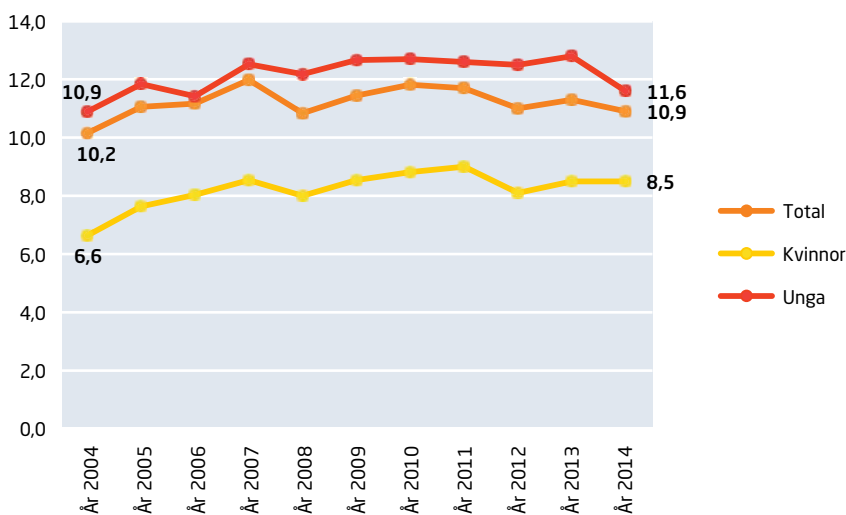
- **Genuint nyföretagsamma** personer är sådana som någon gång under innevarande år blev ansvariga för någon typ av företag (men som inte var det innan).
- **Inflyttare** till kommunen är personer som var ansvariga för ett företag under förra året, men som under innevarande år flyttat till en annan kommun. På länsnivå och riksnivå redovisas enbart de genuint nyföretagsamma.³

Efter en marginell höjning av nyföretagsamheten i Uppsala län vid förra mätningen har den nu åter gått tillbaka. Under det senaste året blev drygt 2 800 personer företagsamma vilket motsvarar 10,9 personer per 1 000 invånare.

Kvinnornas nyföretagsamhet ligger stilla efter förra mätningens förstärkning. Årets notering på 8,5 nyföretagsamma kvinnor per 1 000 invånare är således en oförändrad notering jämfört med förra året.

Men den kraftigaste försvagningen finns bland de yngre. Här har nyföretagsamheten fallit från 12,8 till 11,6 per 1 000 invånare.

Diagram 5. Utveckling av antalet nyföretagsamma personer per 1 000 invånare. År 2004-2014.

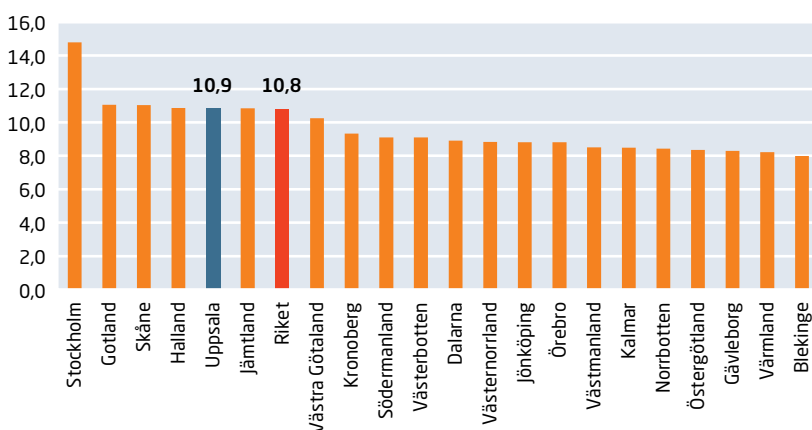
³ Orsaken är att om det sker flyttningar mellan kommuner i samma län skulle länets nyföretagsamhet kraftigt överskattas om dessa personer inkluderades.

Nyföretagsamheten fortfarande på en relativt hög nivå

I riket som helhet valde cirka 77 000 nya personer att börja ansvara för ett företag i någon form. Det är en mer eller mindre oförändrad nivå jämfört med förra året. Men eftersom vi haft en positiv befolkningsstillväxt under året har nyföretagsamheten backat i förhållande till befolkningen. I relation till befolkningen i arbetsför ålder valde 10,8 personer att bli företagsamma per 1 000 invånare.

Trots att nyföretagsamheten i Uppsala län är den svagaste sedan 2008 är den fortfarande högre än i riket som helhet, vilket vi ser i diagram 6.

Diagram 6. Antal nyföretagsamma per 1 000 invånare (16-74 år). År 2014.

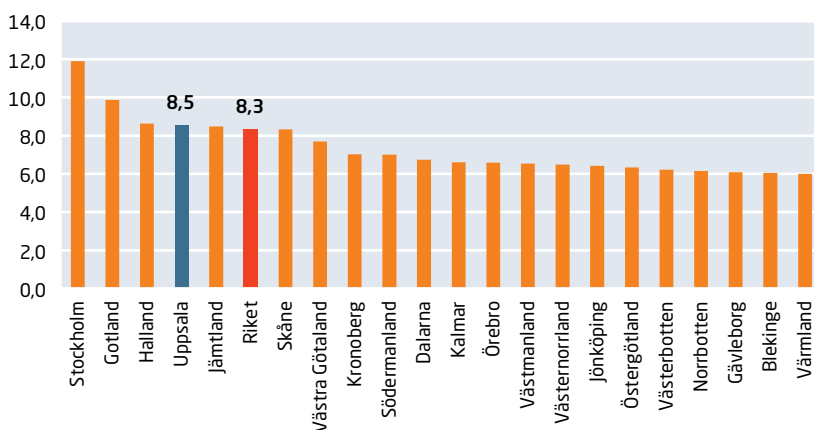

Hög nyföretagsamhet bland kvinnor

Som vi tidigare nämnde är det låga företagandet i Sverige en funktion av framförallt kvinnornas låga deltagande. En högre nyföretagsamhet bland kvinnor ger givetvis större möjligheter till en långsiktig högre tillväxt av kvinnors företagsamhet.

I riket som helhet valde drygt 29 300 kvinnor att bli ansvariga för ett företag under det senaste året. I förhållande till den kvinnliga befolkningen i arbetsför ålder uppgick nyföretagsamheten till 8,3 nyföretagsamma per 1 000 invånare.

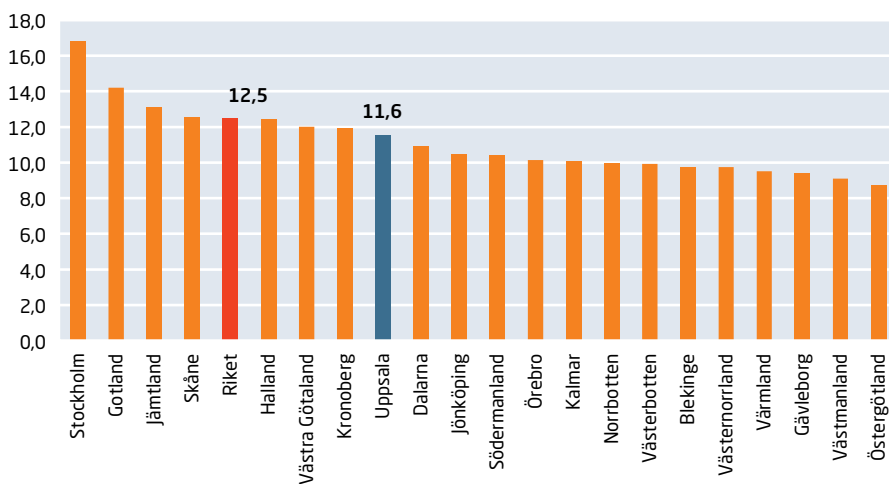
Uppsala län har fortsatt en relativt hög nyföretagsamhet bland kvinnorna i relation till riksgenomsnittet. Under året som gått blev 1 100 kvinnor företagsamma, vilket motsvarar 8,5 nyföretagsamma per 1 000 invånare. Endast tre län har en högre nyföretagsamhet bland den kvinnliga befolkningen.

Diagram 7. Kvinnors nyföretagsamhet per 1 000 invånare (16-74 år). År 2014.

Kraftig försämring av de yngres nyföretagsamhet

I Sverige beslöt cirka 30 000 personer i åldern 16–34 år att bli ansvarig för ett företag under det senaste året. I förhållande till befolkningen i arbetsför ålder uppgick nyföretagsamheten till 12,5 per 1 000 invånare.

Den yngre nyföretagsamheten i Uppsala län har gått kraftigt bakåt i årets undersökning. Under 2014 beslöt knappt 1 100 unga personer i länet att bli företagsamma. I relation till befolkningen ligger länet nu under riksgenomsnittet.

Diagram 8. De yngres nyföretagsamhet per 1 000 invånare (16-34 år). År 2014.

Knivsta återigen den mest nyföretagsamma kommunen

Som tidigare nämnts delar vi in de nyföretagsamma i två grupper när vi studerar kommuner. Dels de *genuint nyföretagsamma* som inte var involverade i företagande under förra året, dels *inflyttare* till kommunen som var företagsamma i en annan kommun förra året. Detta gör att nivån på nyföretagsamheten blir betydligt större för kommuner än för riket och länen (där vi endast räknar de genuint nyföretagsamma).

Länets mest företagsamma kommun, Knivsta, uppvisar precis som i förra årets mätning den högsta nyföretagsamheten: 23,3 nya företagsamma människor per 1 000 invånare. En hög nyföretagsamhet som bas behöver således inte betyda något större hinder för en fortsatt hög tillväxt. Men hälften av länets kommuner har haft en negativ utveckling under året som gått, däribland Uppsala kommun.

Knivsta har även länets högsta nyföretagsamhet bland såväl kvinnor som bland unga. Den lägsta nyföretagsamheten hittar vi i Älvkarleby.

Tabell 2. Antal nyföretagsamma människor per 1 000 personer. År 2014.

Kommun	Genuint nya	Inflyttade	Totalt nya	Per 1 000 inv	Kvinnor	Unga
Knivsta	153	107	260	23,3	18,1	29,2
Heby	114	43	157	16,1	11,1	16,9
Tierp	169	60	229	15,6	14,1	16,2
Håbo	164	55	219	14,9	11,7	15,1
Enköping	322	114	436	14,6	12,8	15,8
Uppsala	1 730	426	2 156	13,7	9,9	15,0
Östhammar	121	55	176	11,3	8,8	11,4
Älvkarleby	46	21	67	10,0	5,2	10,5

5. Nästan en femtedel är äldre än 64 år

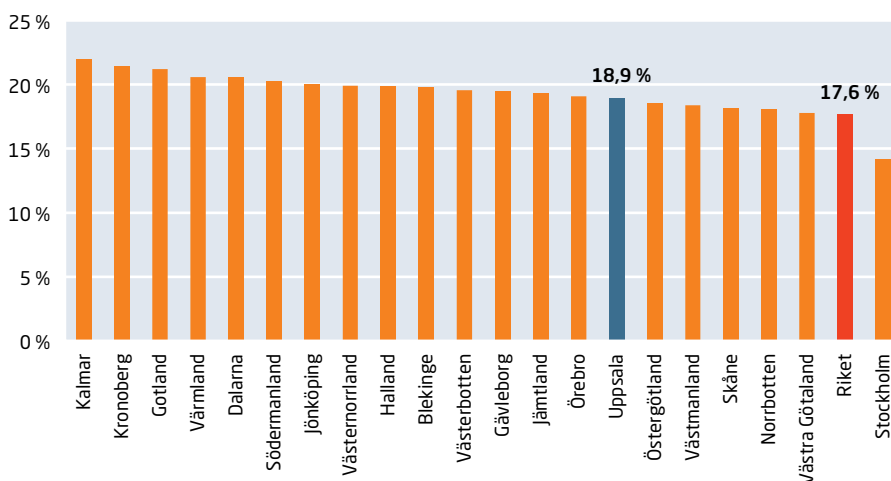
En bidragande orsak till att företagsamheten inte minskat under de senaste åren, trots att nyföretagsamheten gått bakåt, är att antalet personer som avslutat sitt företagarengagemang följt utvecklingen av de nyföretagsamma. Men detta kan komma att förändras inom den närmaste framtiden. Anledningen är att företagarpopulationen blir allt äldre och förr eller senare kommer pensionsplanerna att omsättas i praktiken för de äldre företagarna. För att dessa avgångar inte ska påverka företagsamhetens nivå negativt måste givetvis nyföretagsamheten öka betydligt fortare än befolkningstillväxten.

Att företagarpopulationen verkligen blir äldre kan till exempel utläsas av SCB:s arbetskraftsundersökningar. Sedan år 2005 har antalet företagare som är äldre än 64 år ökat med hela 67 procent. Samtidigt har hela företagarpopulationen endast ökat med 8 procent.

Denna bild bekräftas av företagsamhetsundersökningen. Förra året fanns det cirka 145 000 företagsamma personer i Sverige som var äldre än 64 år. I årets undersökning har antalet stigit till 152 500. Det motsvarar 17,6 procent av samtliga företagsamma individer.

I Uppsala län är nästan en femtedel av länets företagsamma personer äldre än 64 år. Det är högre än riksgenomsnittet. Den sjunkande nyföretagsamheten oroar därmed och behöver börja stiga när pensionsavgångarna blir verklighet.

Diagram 9. Andel äldre företagsamma personer (+64 år). År 2014.

Låg andel äldre i den mest företagsamma kommunen

I länets mest företagsamma kommun, Knivsta, är andelen äldre företagsamma relativt liten i jämförelse med länsgenomsnittet. Här är knappt 17 procent äldre än 64 år.

Högst andel hittas i Östhammar där nästan var fjärde företagsam person är äldre.

Tabell 3. Andel äldre företagsamma (+64 år). År 2014.

Kommun	Företagsamma	Företagsamma, äldre än 64 år	Andel äldre
Östhammar	2 123	509	24,0 %
Enköping	4 219	845	20,0 %
Heby	1 407	279	19,8 %
Tierp	1 973	379	19,2 %
Uppsala	17 823	3 254	18,3 %
Älvkarleby	539	96	17,8 %
Håbo	1 797	319	17,8 %
Knivsta	1 785	298	16,7 %

6. Appendix

I huvudrapporten redovisade vi hur företagsamheten utvecklats i relation till befolkningstillväxten. I detta appendix redovisar vi de diagram och tabeller som avhandlar hur företagsamheten utvecklats i absoluta tal. Dessa förändringar kan gå åt olika håll. Även om antalet företagsamma ökar (vilket de gör i samtliga län förutom ett i årets mätning) kan företagsamheten som andel av befolkningen ändå minska eller vara oförändrad. Detta inträffar då befolkningen ökar i snabbare eller i samma takt som företagsamheten gör.

Appendixet innehåller slutligen statistik över de personer som bestämt sig för att avsluta sitt företagarengagemang. I likhet med nyföretagsamheten finns det även två sorters avslutare på kommunnivå: Dels de som inte längre klassificeras som företagsamma enligt våra kriterier, dels de som flyttat från en kommun till en annan och således fortsätter sin företagsamhet, fast i en annan kommun. På riks- och länsnivå redovisas endast den första gruppen avslutare. Det gör att kommunsiffrorna inte är jämförbara med riks- och länssiffrorna på samma sätt som hos nyföretagsamheten.

Tillväxt

Diagram 10. Tillväxt av antal företagsamma personer per län. År 2014.

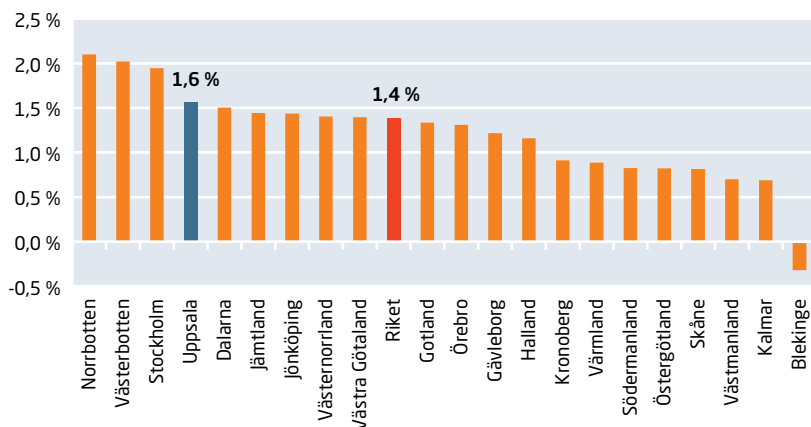

Diagram 11. Tillväxt av antal företagsamma kvinnor per län. År 2014.

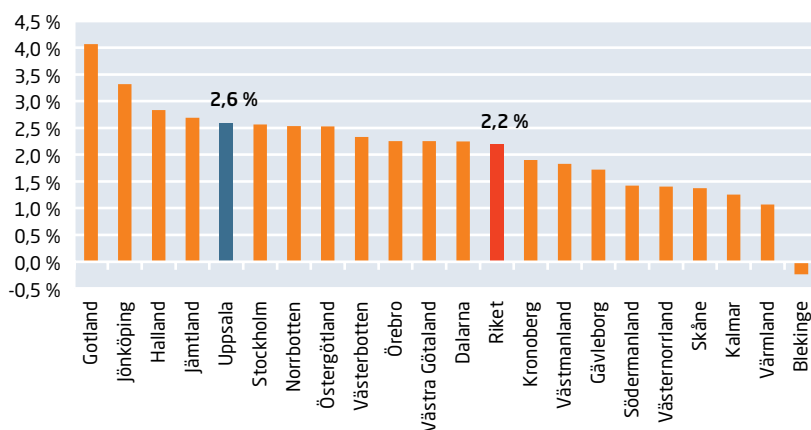
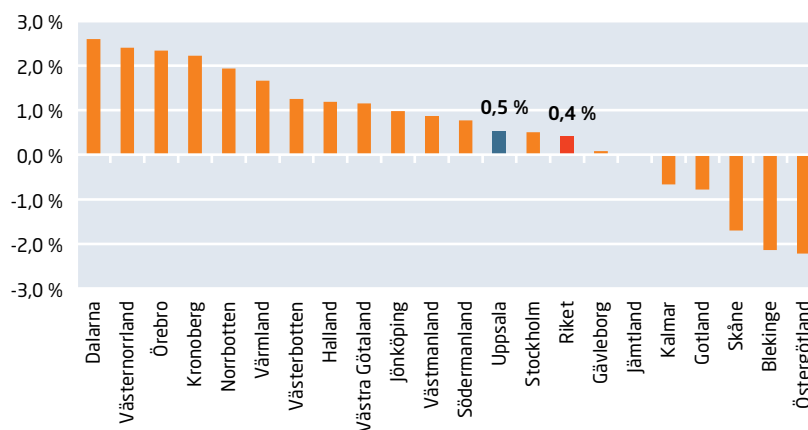

Diagram 12. Tillväxt av antal yngre företagsamma personer per län. År 2014.**Tabell 4. Tillväxt av antal företagsamma människor. År 2014.**

Kommun	Företagsamma 2014	Företagsamma 2013	Tillväxt	Tillväxt kvinnor	Tillväxt unga
Knivsta	1 785	1 718	3,9 %	6,0 %	7,3 %
Tierp	1 973	1 921	2,7 %	6,4 %	5,9 %
Heby	1 407	1 370	2,7 %	1,7 %	9,9 %
Enköping	4 219	4 133	2,1 %	6,7 %	0,4 %
Uppsala	17 823	17 590	1,3 %	1,8 %	-0,4 %
Östhammar	2 123	2 103	1,0 %	2,7 %	-3,6 %
Håbo	1 797	1 801	-0,2 %	-1,0 %	0,5 %
Älvkarleby	539	543	-0,7 %	-8,6 %	0,0 %

Avslut

Tabell 5. Antal avslutare per 1 000 invånare.

Kommun	Genuina avslutare	Utflyttade	Totalt avslut	Per 1 000 inv	Kvinnor	Unga
Knivsta	123	70	193	17,3	12,3	14,1
Håbo	147	76	223	15,2	12,5	11,7
Heby	87	33	120	12,3	9,8	5,6
Uppsala	1 426	497	1 923	12,2	8,7	11,3
Tierp	140	37	177	12,0	9,5	9,1
Enköping	275	75	350	11,7	7,2	9,2
Älvkarleby	51	20	71	10,6	9,5	7,8
Östhammar	124	32	156	10,0	6,8	5,9

www.svensktnaringsliv.se

Storgatan 19, 114 82 Stockholm

Telefon 08-553 430 00